

არასრულწლოვნის გამოკითხვა და დაკითხვა

ელენე კავთუაშვილი

საქართველოს უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის
დოქტორანტი, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის
სამართლის ფაკულტეტის ავილირებული ასისტენტი,
ნიუ უნივერსიტის (განათლების აკადემია) სამართლის
ფაკულტეტის ასისტენტი

საკვანძო სიტყვები: არასრულწლოვანი, დაკითხვა,
უფლებები

* * *

*„არასრულწლოვნები არიან მონყელადი
ჯგუფის წარმომადგენლები და ისინი უნდა
იყვნენ ჩვეულებრივზე უფრო დაცულები
მართლმსაჯულების განხორციელებისას“**

შესავალი

გაეროს ბავშვის უფლებათა კონვენცია განსაზღვრავს სა-
ხელმწიფოების ვალდებულებას, საკანონმდებლო დონეზე
მოხდეს ბავშვის უფლებების დაცვა გამოკითხვა/დაკითხვისას.
სახელმწიფომ უნდა უზრუნველყოს, რომ თითოეული ბავშვი
უზრუნველყოფილი იყოს სამართლებრივი და სხვა აუცილე-
ბელი დახმარების მიღებით თავისი დაცვის მომზადებისა და
განხორციელებისათვის.¹

* ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2006 წლის 17 ოქტომბრის გა-
დანყვეტილება საქმეზე „Okkali v. Turkey, No. 52067/99, პარ. 69.

1 ქელბაქიანი ა. ცაგარელი ნ, ტურაბაშვილი გ. (2017), „არასრულწლოვანი ბრა-
ლდებულის უფლებები სისხლის სამართლის პროცესში“ (კვლევის ანგარიში), გვ.
42

გაეროს სტანდარტული მინიმალური წესები არასრულწლოვანთა სისხლის სამართლის ადმინისტრაციის შესახებ უთითებს, რომ მართლმსაჯულების სისტემა არასრულწლოვანთა მიმართ, პირველ რიგში, მიმართული უნდა იყოს არასრულწლოვნის კეთილდღეობის უზრუნველყოფისაკენ და ამასთან, არასრულწლოვან სამართალდამრღვევზე ზემოქმედება უნდა ხორციელდებოდეს

როგორც სამართალდამრღვევი პიროვნების, ისე სამართალდარღვევის თანაზომიერად.²

პირველ რიგში საჭიროა იმის გარკვევა, თუ რა არის გამოკითხვა და დაკითხვა. საქართველოს სსკ-ის 113-ე მუხლის მიხედვით, ნებისმიერი პირი, რომელიც შესაძლებელია ფლობდეს საქმისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას, ნებაყოფლობით შეიძლება გამოიკითხოს მხარეთა მიერ. დაუშვებელია, გამოსაკითხი პირი აიძულონ, წარმოადგინოს მტკიცებულება ან გასცეს ინფორმაცია.³ როდესაც საუბარია არასრულწლოვნის გამოკითხვაზე, იგულისხმება არასრულწლოვანი მოწმის ან დაზარალებულის მიერ მხარეებისათვის ინფორმაციის მიცემა წინასასამართლო სხდომამდე, ხოლო როდესაც საუბარია არასრულწლოვნის დაკითხვაზე – არასრულწლოვანი ბრალდებულის მიერ ინფორმაციის მიცემა სასამართლოს სხდომაზე. პეკინური წესები მოუწოდებს სახელმწიფოებს ნორმატიულ დონეზე მოახდინონ სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლების კვალიფიცირება – რათა მათ გაიარონ ბავშვებთან მუშაობის სპეციალური და რეგულარული ტრენინგები და მხოლოდ მათ აწარმოონ ბავშვთა გამოკითხვა/დაკითხვა.⁴

2 გენერალური ასამბლეის მიერ 1985 წლის 29 ნოემბერის მიღებული გაეროს მინიმალური სტანდარტული წესების (A/RES/40/33, შემდგომში "პეკინური წესები") მე-5 მუხლი.
3 შალიკაშვილი მ. მიქანაძე გ. (2016), არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება (სახელმძღვანელო), მეორე გამოცემა, გვ.119.
4 გაეროს მინიმალური სტანდარტული წესები არასრულწლოვანთა მიმართ მართლმსაჯულების განხორციელების შესახებ (პეკინური წესები) 1985, წესი 12.

1. არასრულწლოვნის გამოკითხვა/დაკითხვის ფსიქოლოგიური თავისებურებანი

არასრულწლოვანთან დაკითხვის/გამოკითხვის დაწყებამდე, მომზადების ეტაპზე, განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება გარემოს მოწყობის საკითხს. პირველი, რაც აუცილებლად გასათვალისწინებელია, ეხება დაკითხვის/გამოკითხვისათვის გამოყოფილ იზოლირებულ ოთახს. ცალკე ოთახის არსებობის აუცილებლობა რამდენიმე მთავარი მიზეზით არის განპირობებული: პირველი – კონფიდენციალურობის შენარჩუნება, მეორე – კონტაქტის დამყარება და ნდობის მოპოვება, მესამე – ყურადღების გამფანტავი ფაქტორების გამორიცხვა.⁵ მცირეწლოვანი ბავშვების დასაკითხი/გამოსაკითხი ოთახი უნდა იყოს მორგებული მათ ასაკობრივ თავისებურებებზე. კერძოდ, სასურველია, რომ სკამები და მაგიდები იყოს შექმნილი მათი სიმაღლის გათვალისწინებით. ასევე, სასურველია ფერადი დეკორაციების გამოყენება, რაც მათ ეხმარებათ უცხო გარემოსთან შეგუებაში, თუმცა გადაჭარბებულად ხასხასაფერები და სათამაშოები შეიძლება გახდეს ყურადღების გამფანტავი. მოზარდებმა კი შეიძლება ისინი თავიანთთვის შეუსაბამოდ აღიქვან. დაკითხვის/გამოკითხვის დროის განსაზღვრისას გათვალისწინებული უნდა იყოს ბავშვის ასაკი, მისი ფიზიკური და გონებრივი განვითარების დონე. დრო ისე უნდა შეირჩეს, რომ მინიმალურად შეიცვალოს ბავშვის დღის რეჟიმი (ჭამის დრო, ძილის დრო და ა.შ).⁶

თუ პროცესუალურად დასაშვებია მშობლის/აღმზრდელის დასწრება, მაშინ ის ისეთ ადგილზე უნდა დაჯდეს, რომ ბავშვის მხედველობის ველში არ ხვდებოდეს. ასე

5 Poole, D. A., Lamb, M. E., (1998), "Investigative interviews of children, A guide for helping professionals, Washington DC, American Psychological Association, p.57.
6 მამესწარაშვილი ს. ბახტაძე მ. ბანძელაძე თ. წულიკიძე თ. ხოჯანაშვილი ლ. (2016), „არასრულწლოვანთა დაკითხვის/გამოკითხვის ფსიქოლოგიური ასპექტები“, შსს აკადემია, სასწავლო მასალა, გვ.73.

შემცირდება ბავშვის მიერ გაცემულ პასუხებზე მისი ზეგავლენის ხარისხი.⁷ დაკითხვამდე დასაკითხი პიროვნების შესწავლა უნდა მოხდეს გამომძიებლისთვის ხელმისაწვდომი ყველა ინფორმაციის წყაროს გამოყენების საფუძველზე.

დაზარალებული/მოწმე ბავშვისგან მაქსიმალურად სრული და სარწმუნო ჩვენების მისაღებად გამოიყენება NICHHD პროტოკოლი. ეს არის აშშ-ს ბავშვის ჯანმრთელობისა და ადამიანის განვითარების ნაციონალური ინსტიტუტის (NICHHD) დაკითხვის/გამოკითხვის სტრუქტურირებული ინსტრუმენტი. ცხადია, ბავშვის დაკითხვის თუ გამოკითხვის არაერთი სხვა კარგი ინსტრუმენტი არსებობს. თუმცა, ამ პროტოკოლის უნიკალურობა იმაში გამოიხატება, რომ იგი მრავალრიცხოვანი მეცნიერული კვლევების საფუძველზე არის შექმნილი.

კვლევების მიზანი იყო ბავშვის მეხსიერების, კომუნიკაციური შესაძლებლობების და სოციალური უნარების დარგში არსებული ცოდნის პრაქტიკულ დირექტივებად ქცევა დაკითხვის ხარისხის გასაუმჯობესებლად. კვლევები ხორციელდებოდა თითქმის ათი წლის განმავლობაში, როგორც პრაქტიკაში, ისე ლაბორატორიულ პირობებში და კვლევის პროცესში თანაბრად იყვნენ ჩართულნი როგორც მეცნიერი ფსიქოლოგები, ისე გამოცდილი პრაქტიკოსი დეტექტივები.

კვლევებით რამდენიმე მეტად მნიშვნელოვანი საკითხი დადგინდა, რომლებთან დაკავშირებითაც აღნიშნულ კვლევებამდე პროფესიონალებს შორის სათანადო კონსენსუსი არ არსებობდა. მაგალითად, დადგინდა, რომ:

- ბავშვს შეუძლია განცდილი მოვლენების დამახსოვრება
- ბავშვისგან შესაძლებელია სარწმუნო ინფორმაციის მიღება, ოღონდ ამისთვის საჭიროა ფრთხილი საგამომძიებო პროცედურები და ბავშვის

შესაძლებლობების გათვალისწინება

- ბავშვის მიერ გადმოცემული ინფორმაციის სანდოობა და სისრულე მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული დამკითხველის პროფესიონალიზმზე
- სარწმუნო ინფორმაციის მისაღებად, დამკითხველმა რაც შეიძლება ნაკლებად უნდა “ნააშველოს” ბავშვს ინფორმაცია დაკითხვის პროცესში;
- დამკითხველმა ღია მიმართვები (მაგალითად, “მომიყევი, რა მოხდა...”) უნდა გამოიყენოს, რათა ბავშვმა შეძლოს, რომ მეტი ინფორმაცია გადმოსცეს თხრობით
- ბავშვებისგან მიღებული ინფორმაციის ნახევარზე მეტი თავისუფალი გახსენების გზით გამომჟღავნდა (მიუხედავად ასაკისა)
- თავისუფალი თხრობის მეშვეობით მიღებული ჩვენებები 3-5-ჯერ უფრო ინფორმაციული და უფრო სარწმუნოა, ვიდრე პირდაპირი და დახურული კითხვებით მიღებული ჩვენებები
- მცირეწლოვან ბავშვებს თავისუფალი გახსენების გზით შეუძლიათ პასუხი გასცენ გამოძიებისთვის საინტერესო თითქმის ყველა კითხვას
- კითხვები, რომელიც ისედაც არასასურველია, კიდევ უფრო სარისკო ხდება ნ წლამდე ასაკის ბავშვებთან.⁸

ბავშვები განსაკუთრებით მოწყვლადი ჯგუფის წარმომადგენლები არიან და მნიშვნელოვანია, რომ სამართალწარმოება მათ საჭიროებებზე მორგებულად მიმდინარეობდეს. საინტერესოა, თუ როგორ უნდა მივიღოთ სარწმუნო ინფორმაცია ბავშვის დამატებითი ტრავმირების გარეშე? ამისთვის აუცილებელია ძალადობის მსხვერპლი და მოწმე ბავშვის დაკითხვის/გამოკითხვის სწორად ჩატარება. ბავშვი ხშირად მომხდარის შესახებ ინფორმაციის მოპოვების ერთადერთი წყაროა,

7 Lamb M., Herskowitz I., Orbach Y., Esplin P., (2008)- „Tell me what happened, structured investigative interviews of child victims and witnesses”, Washington DC, p.45.

8 საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ფონდი, დაზარალებული და მოწმე ბავშვის დაკითხვა, <<http://phf.org.ge/ka/resources/dazaralebuli-da-mowme-bavshvis-dakitva/>>

ხოლო მართლმსაჯულების სისტემა დაზარალებული/მოწმე ბავშვისგან მომხდარი დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის დაუყოვნებლივ, მკაფიო და თანმიმდევრულ გადმოცემას, „სანდო მოწმეობას“ მოითხოვს.

ვინ შეიძლება ჩაითვალოს „სანდო მოწმედ“?

- ის, ვისაც შეუძლია ინფორმაციის მაქსიმალურად სრულად და ზუსტად გახსენება და გადმოცემა
- ის, ვისაც ესმის განსხვავება სიმართლესა და ტყუილს შორის
- ის, ვისაც შეუძლია დასმული კითხვების გაგება და ვერგაგების შემთხვევაში ამის აღნიშვნა
- ის, ვისაც შეუძლია ჩამაგონებელი კითხვებისთვის წინააღმდეგობის გაწევა.

რეალურად ისე ხდება, რომ ძალადობის მსხვერპლი ან მოწმე ბავშვის დაკითხვის თუ გამოკითხვის პროცესში არაერთი იმგვარი სიძნელე იჩენს თავს, რომლებიც, შესაძლოა, დამკითხველს, გამომკითხველს მხედველობიდან გამორჩეს. ეს კი უარყოფითად აისახება როგორც ბავშვის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის სისრულესა და სანდოობაზე, ისე თვითონ ბავშვის მდგომარეობაზე.⁹

გაეროს ბავშვთა უფლებების კომიტეტის ზოგადი კომენტარის თანახმად, ზოგჯერ ბავშვმა გამომკითხველის სპეციფიკური ენა არ იცის და იგი სრულად ვერ აღიქვამს მის ნათქვამს ... ცოდნის, გონებრივი განვითარების თუ გამოცდილების ნაკლებობამ კი, შესაძლებელია გამოიწვიოს კითხვის არასრულყოფილად გაგება და ასევე, არასწორი პასუხის მიღება, რა დროსაც, აუცილებელია პროცესში თარჯიმანისა და ფსიქოლოგის მონაწილეობა.¹⁰ კითხვა მტკიცებულებათა მიღებისა და გადამოწ-

მების ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი გზაა, ამავდროულად საკმაოდ რთული და ყველაზე გავრცელებული საგამოძიებო მოქმედებაა. იგი გამოიყენება ინფორმაციის მიღების მიზნით იმ პირებისაგან, რომლებმაც უშუალოდ აღიქვეს მტკიცებულებითი ხასიათის ინფორმაცია, რომელსაც არსებითი მნიშვნელობა აქვს საქმისთვის (ეს შესაძლებელია იყოს ბრალდებული, მოწმე, დაზარალებული).¹¹

2. არასრულწლოვნის გამოკითხვა/დაკითხვის სამართლებრივი ასპექტები

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის 52-ე მუხლი განსაზღვრავს, რომ არასრულწლოვანი შეიძლება გამოიკითხოს/დაიკითხოს, თუ მას შეუძლია სიტყვიერად ან სხვა ფორმით გადმოსცეს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ინფორმაცია, ამასთან არასრულწლოვნის გამოკითხვა/დაკითხვა მისი კანონიერი წარმომადგენლისა და ადვოკატის თანდასწრებით ტარდება. ამ კოდექსის მე-15 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში არასრულწლოვანი გამოსაკითხი პირი/მოწმე გამოკითხვის/დაკითხვის დროს სარგებლობს უფასო იურიდიული დახმარების უფლებით. აღსანიშნავია, რომ „დაცვის მომზადების პროცესში, ბავშვს უფლება აქვს გამოიყენოს იურიდიული ან სხვა შესაბამისი დახმარება, რაც მკაცრადაა განსაზღვრული კონვენციით. თუმცა, ეს არ გულისხმობს მხოლოდ აუცილებელ იურიდიულ დახმარებას. ბავშვისათვის განეული ნებისმიერი სახის დახმარება, ყოველთვის უნდა იყოს ადეკვატური“.¹² ევროსასამართლომ საქმეში „სალდუზი თურქეთის წინააღმდეგ“ სწორედ იმის გამო დაადგინა სამართლიანი სასამართლოს უფლების დარღვევა,

9 თავართქილაძე ე. (2018) საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ფონდი, ფსიქოლოგის რჩევები, დაზარალებული და მოწმე ბავშვის დაკითხვა, <<http://phf.org.ge/ka/resources/dazaralebuli-da-mowme-bavshvis-dakitxva/>>

10 გაეროს ბავშვთა უფლებათა კომიტეტის ზოგადი კომენტარი N10 მართლმსაჯულების სისტემაში ბავშვის უფლებების შესახებ.

11 გოვინაშვილი ნ. (2017), „არასრულწლოვნის დაკითხვის თავისებურება“, სისხლის სამართლის აქტუალური საკითხები, N1, გვ.25.

12 ბავშვთა უფლებების კონვენცია, მუხლი 40.

რომ 17 წლის განმცხადებელს პოლიციის განყოფილებაში მოთავსებიდან 5 დღის განმავლობაში არ ქონდა წვდომა ადვოკატზე.¹³ სასამართლომ აღნიშნა: იმისათვის, რომ სამართლიანი სასამართლოს უფლება საკმარისად „პრაქტიკული და ეფექტური“ დარჩეს, ადვოკატის ხელმისაწვდომობა უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ბრალდებულის პოლიციის მიერ პირველი გამოკითხვის მომენტიდანვე.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის 52-ე მუხლის მე-5 ნაწილის მიხედვით, არასრულწლოვნის დაკითხვისას შესვენებისათვის შესაფერისი ინტერვალის დასადგენად მოსამართლე ითვალისწინებს არასრულწლოვნის ასაკს, განვითარების დონეს და სხვა გარემოებებს. თუ არასრულწლოვანი არის სექსუალური ექსპლუატაციისა და სექსუალური ძალადობის საქმეზე მოწმე ან მსხვერპლი, დაკითხვათა რაოდენობა შეძლებისდაგვარად შეზღუდული უნდა იყოს და სისხლის სამართლის პროცესის მიზნების მიღწევის აუცილებლობით უნდა იყოს განპირობებული. ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის სახელმძღვანელო პრინციპებშიც აღნიშნულია, რომ ნებისმიერი საგამოძიებო მოქმედების განხორციელებისას, უნდა გაითვალისწინონ ბავშვის მოწყვლადობა, მხედველობაში უნდა მიიღონ მისი ასაკი და ნებისმიერი სპეციალური საჭიროება, რაც შეიძლება ქმნიდეს მასთან კომუნიკაციაში სირთულეებს.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის 52-ე მუხლის მე-6 ნაწილი განსაზღვრავს არასრულწლოვანთან საუბრის დროს, რაც არ შეიძლება ჩატარდეს 22:00 საათიდან 08:00 საათამდე, ფსიქოლოგიური კუთხით თუ შევხედავთ, დაკითხვის/გამოკითხვის ხანგრძლივობა უნდა განისაზღვრებოდეს ბავშვის ასაკიდან გამომდინარე. მცირეწლოვანი ბავშვების ყურადღების კონცენტრაციის ხანგრძლივობა ძალიან მცირეა და განისაზღვრება რამდე-

ნიმე წუთით, ამიტომ მათი დაკითხვის/გამოკითხვის პროცესში აუცილებელია ხშირი შესვენებების გამოყენება. მოზარდების შემთხვევაში შესაძლებელია დროის უფრო გახანგრძლივება და შესვენებების რაოდენობის შემცირება.¹⁴ მნიშვნელოვანია, რომ არასრულწლოვანი უზრუნველყოფილი იყოს შესაფერისი საკვებითა და სასმელი წყლით არანაკლებ ყოველ 4 საათში ერთხელ და აგრეთვე საპირფარეშოთი შეუზღუდავად სარგებლობის უფლებით.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის 52-ე მუხლის მე-8 ნაწილის მიხედვით, საპროცესო მოქმედების განმახორციელებელი პირი, არასრულწლოვნის საუკეთესო ინტერესების გათვალისწინებით, უზრუნველყოფს აგრეთვე საპროცესო მოქმედებაში ფსიქოლოგის მონაწილეობას. ფსიქოლოგი აფასებს არასრულწლოვნის საჭიროებებს და გამოკითხვის/დაკითხვის დროს ახორციელებს მის ფსიქოლოგიურ მხარდაჭერას. საპროცესო მოქმედებას, არასრულწლოვანი დაზარალებულის სურვილის შემთხვევაში, ესწრება მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორი. ორივე მათგანის ჩართულობა ამ პროცესში უზრუნველყოფს არასრულწლოვნის ინტერესების მაქსიმალურ დაცულობას, განსაკუთრებით კი ეს ეხება სექსუალური და ძალადობრივი ხასიათის დანაშაულებზე გამოსაკითხ პირს/მოწმეს ან მსხვერპლს, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის ამავე მუხლში მითითებულია, რომ მათი გამოკითხვისას/დაკითხვისას შეიძლება განხორციელდეს აუდიო ან ვიდეორჩანერა. სასამართლო სხდომაზე შესაძლებელია არასრულწლოვნის მიერ მიცემული ჩვენების აუდიო ან ვიდეორჩანერის მოსმენა (დემონსტრირება), რაც ასევე დადებითადაა შესაფასებელი, რადგან ამით შევამცირებთ არასრულწლოვნის ფსიქოლოგიურ სტრესს.

13 ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს დიდი პალატის 2008 წლის 27 ნოემბრის გადაწყვეტილება საქმეზე „Salduz v. Turkey“ No. 36391/02.

14 მამესწარაშვილი ს. ბახტაძე მ. ბანძელაძე თ. წულიკიძე თ. ხოჯანაშვილი ლ. (2016), „არასრულწლოვანთა დაკითხვის/გამოკითხვის ფსიქოლოგიური ასპექტები“, შსს აკადემია, სასწავლო მასალა, გვ.74.

დასკვნა

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება ბავშვთა უფლებების დაცვის სფეროში უმნიშვნელოვანესი ფუნქციის მატარებელია და იგი სპეციფიკურ მიდგომას საჭიროებს.¹⁵ დაკითხვა კი ერთ-ერთი რთული და მნიშვნელოვანი საგამოძიებო მოქმედებაა, რომლის გარეშე, შეიძლება ითქვას,

რომ არ ხდება არც ერთ სისხლის სამართლის საქმეზე გამოძიების ჩატარება და სასამართლოში საქმის განხილვა.¹⁶

ამიტომ აუცილებელია სიფრთხილის დაცვა, რათა ბავშვებისგან ინფორმაციის მიღების პროცესში მათ მიერ განცდილი სტრესი მინიმუმადე დავიყვანოთ.

15 ავტორთა ჯგუფი (2002), „სისხლის სამართლის პროცესი“, გვ.279.

16 გოგნიაშვილი ნ. (2017), „არასრულწლოვანთა დაკითხვის თავისებურება“, გვ.23.

ბიბლიოგრაფია:

1. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი 2009, 2019 წლის აპრილის რედაქცია
2. არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსი 2015, 2018 წლის ოქტომბრის რედაქცია.

POLLING AND INTERROGATION OF JUVENILE

Elene Kavtuashvili

*PhD Candidate at the University of Georgia,
Caucasus International University, Affiliated Assistant
(Faculty of law),
New University (Academy of education) Assistant
(Faculty of law)*

KEY WORDS: Juvenile, Interrogation, Rights

RESUME

Nowadays, a significantly high attention is paid to the most vulnerable group of our society – juveniles. There is a great interest towards their developmental, behavioral characteristics, as well as towards techniques of their interrogation / questioning. A special approach is established with regard to juvenile offenders around the world according to which a juvenile should be regarded as a victim, rather than an offender. Similarly, the main focus of the international documents is made on the necessity of developing special procedures.

The present article – “Questioning and Interrogation of a Juvenile” – discusses psychological characteristics and legal aspects of questioning and interrogation of juveniles; furthermore, it demonstrates the fact that juveniles are assumed to be the most vulnerable group of a society, who should be accorded a great protection in judicial proceedings.

NOTES:

- * Decision of the European Court of Human Rights of 17 October 2006 in the case “Okkali v. Turkey, No. 52067/99, p. 69. (In English)
1. Kelbakiani A. Tsagareli N., Turazashvili G. (2017), “Rights of Juvenile Guilty in Criminal Procedure” (Research Report), p. 42 (In Georgian)
 2. Article 5 of the Minimum Standard Rules of the United Nations (A / RES / 40/33, hereinafter referred to as the “Beijing Rules”) adopted by the General Assembly on 29 November 1985. (In Georgian)
 3. Shalikashvili str. Mikanadze G. (2016), Juvenile Justice (Guidelines), Second Edition, p.119 (In Georgian)
 4. UN Minimum Standard Rules on Implementation of Justice to Juveniles (Beijing Rules) 1985, Rule 12 (In Georgian)
 5. Poole, D. A., Lamb, M. E., (1998), “Investigative interviews of children, A guide for helping professionals, Washington DC, American Psychological Association, p.57 (In English)
 6. Mamatsatsarishvili’s. Bakhtadze str. Bandzeladze T. Tsulikidze T. Khojanaashvili L. (2016), “Psychological Aspects of Juvenile Interrogation / Survey”, MIA Academy, Study Material, p.73 (In Georgian)
 7. Lamb M., Herskowitz I., Orbach Y., Esplin P., (2008) – “Tell me what happened, structured investigative interviews of child victims and witnesses”, Washington DC, p.45 (In English)
 8. Georgian Public Health Fund, victim and witness child interrogation, <<http://phf.org.ge/ka/resources/dazaralebuli-da-mowme-bavshvis-dakitxva/>> (In Georgian)
 9. Tavartkiladze E. (2018) Public Health Fund of Georgia, Psychologist’s advice, victim and witness child interrogation, <<http://phf.org.ge/ka/resources/dazaralebuli-da-mowme-bavshvis-dakitxva/>> (In Georgian)
 10. General Comment of the UN Committee on the Rights of the Child N10 on child rights in the justice system. (In Georgian)
 11. Gogniashvili N. (2017), “Peculiarities of Questioning of Juvenile”, Critical Actual Issues, N1, p. 25 (In Georgian)
 12. Convention on the Rights of the Child, Article 40. (In Georgian)
 13. The judgment of the Grand Chamber of the European Court of Human Rights of 27 November 2008 in the case “Salduz v. Turkey “No. 36391/02 (In English)
 14. Mamtsatsarashvili’s. Bakhtadze str. Bandzeladze T. Tsulikidze T. Khojanaashvili L. (2016), “Psychological Aspects of Juvenile Interrogation / Surveying”, MIA Academy, Study Material, pp .74 (In Georgian)
 15. Authors’ Group (2002), “Criminal Procedure”, pp. 279 (In Georgian)
 16. Gogniashvili (2017), “Peculiarities of Interrogation of Minors”, pp. 23 (In Georgian)

BIBLIOGRAPHY:

1. Criminal Procedure Code of Georgia.2009. Version of April 2019 (In Georgian)
2. Juvenile Justice Code of Georgia, 2015. Version of October 2018 (In Georgian)